

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sk/14/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200619
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8017200619.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): B. I., trvale bytom A. X. XX, XXX XX M., proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom Ul. 29 augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, o správnej žalobe v sociálnych veciach, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 7Sa/18/2017-44 zo dňa 20. marca 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 7Sa/18/2017-87 zo dňa 16. októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 7Sa/18/2017-44 zo dňa 20. marca 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 7Sa/18/2017-87 zo dňa 16. októbra 2018 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22. augusta 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

Odôvodnenie

1. Žalovaný rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.08.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10.03.2017, ktorým táto ako prvostupňový správny orgán podľa § 67 ods.1, § 112 ods.1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) zvýšila sťažovateľovi od 12.12.2012 predčasný starobný dôchodok na sumu 361,90 € mesačne. Predčasný starobný dôchodok následne zvýšila (valorizovala) postupne až na 392,30 € mesačne od 01.01.2016. Zároveň konštatovala vo výroku rozhodnutia, že predčasný starobný dôchodok zvýšila aj podľa čl. 57 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia.

2. V odôvodnení uviedla, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sa/1/2016-20 zo dňa 02.11.2016 bolo zrušené jej rozhodnutie zo dňa 18.02.2016 o zvýšení predčasného starobného

dôchodku od 12.12.2012, pričom sa zameril hlavne na dôvody týkajúce sa nezohľadnenia príjmu sťažovateľa dosiahnutého z pracovnej činnosti vykonávanej na základe dohody o pracovnej činnosti v Poľnohospodárskom družstve Jasenov v rokoch 1980 - 1990. a uložil jej v ďalšom konaní opätovne posúdiť sporné obdobie namietané v opravnom prostriedku pre určenie sumy predčasného starobného dôchodku.

3. Suma predčasného starobného dôchodku sa zvýšila po zistení vymeriavacieho základu za obdobie od 01.05.1992 do 30.04.1995. Podľa úradnej zápisnice Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné z 26.08.2013 a dokladov o hrubom zárobku sťažovateľ predložil rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 12Co 67/94-65 z 23.03.1995 o neplatnom skončení pracovného pomeru s G. F. Č. STAVMAT Kochanovce, u ktorého trvalo zamestnanie od 01.05.1992 do 31.10.1992. Od 01.11.1992 do 30.04.1995 bol sťažovateľ zamestnaný u p. Q. Č., Humenné.

4. Podľa prvostupňového správneho orgánu za dobu od 01.05.1992 do 21.08.1992, kedy bol so sťažovateľom neplatne skončený pracovný pomer sťažovateľ predložil potvrdenie o zárobku vydané zamestnávateľom STAVMAT spol. s r.o. Kochanovce, na ktorom bol uvedený priemerný mesačný čistý zárobok v sume 5 000 Sk, potvrdenie uvoľňujúcej organizácie na dobu trvania pracovného pomeru od 30.09.1992 do 30.04.1995, na ktorom bol uvedený priemerný čistý mesačný zárobok 4 900 Sk mesačne. Za obdobie od 01.05.1992 do 31.12.1992 do vymeriavacieho základu bolo započítaných 33 252 Sk, za obdobie od 01.01.1993 do 31.12.1993 58 800 Sk, za obdobie od 01.01.1994 do 31.12.1994 52 196 Sk a za obdobie od 01.01.1995 do 30.04.1995 19 600 Sk.

5. Následne prvostupňový správny orgán popísal spôsob výpočtu predčasného starobného dôchodku tak, ako to uviedol krajský súd v napadnutom rozsudku.

6. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí, zamietajúc odvolanie sťažovateľa argumentoval najmä tým, že v konaní o započítanie príjmov dosiahnutých v Poľnohospodárskom družstve Jasenov v rokoch 1986 až 1990 sťažovateľ predložil zúčtovacie a výplatné listiny za mesiace január, február, marec, máj a jún 1986, výplatné pásky za rok 1987, mzdový list za november 1988, prehľad hrubých miezd za október, november 1989, výplatné pásky za január až júl, september až november 1990. Príjmy zo zamestnania započítateľné do hrubého zárobku sa vykazujú na evidenčnom liste v tom kalendárnom roku, v ktorom sa vykonávala práca, za ktorú patrí mzda (odmena). Príjem z vedľajšej činnosti, ktorá sama o sebe nepodlieha nemocenskému poisteniu, sa započítava v dôchodkovom zabezpečení len za predpokladu, ak vyplýva z činnosti, ktorá priamo a účelovo súvisela so základným (hlavným) nemocensky poisteným zamestnaním. Za takúto činnosť sa pre účely priemerného mesačného zárobku považuje činnosť, ktorú možno označiť za priame pokračovanie, prípadne doplnok hlavnej činnosti, t. j. spravidla činnosť, ktorá patrí do funkčnej náplne hlavného zamestnania a ktorú môže teda organizácia, u ktorej občan pracuje na podklade pracovného pomeru, oprávnené požadovať od tohto pracujúceho.

7. Podľa žalovaného v rokoch 1972 až 1992 sťažovateľ bol zamestnancom Mäsového priemyslu Humenné. Podľa jeho vyjadrenia u uvedeného zamestnávateľa pracoval na zmeny, ktoré trvali 12 hodín. Počas pracovného voľna žalobca v rámci brigádnickej činnosti pracoval v Poľnohospodárskom družstve od roku 1982. Z úradných zápisníc spísaných za účelom preukázania výkonu činnosti v bývalom Poľnohospodárskom družstve Jasenov v rokoch 1986 až 1990 bolo preukázané, že pracoval v rámci brigádnickej činnosti popri svojom hlavnom zamestnaní v čase svojho pracovného voľna. Žalobca podpísal dohodu o vykonávaní práce za určitých podmienok, keď koľko hodín odrobí, toľko peňazí dostane. Na poľnohospodárskom družstve pracoval v závislosti od zmien v hlavnom zamestnaní a podľa potrieb družstva. Čo sa považuje za dohodu o pracovnej činnosti, dohodu o vykonaní práce za vedľajšiu činnosť, definuje § 71, § 232 ods. 2 a § 232 ods. 3 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, v ktorých Zákonník práce uvádza charakteristické znaky týchto pracovných pomerov. Podľa § 71 Zákonníka práce vedľajšou činnosťou je činnosť, ktorú vykonáva pracovník v organizácii, v ktorej je v pracovnom pomere, mimo pracovného času určeného pre tento pracovný pomer a ktorá spočíva v prácach iného druhu, než boli dojednané v pracovnej zmluve. Vedľajšia činnosť sa môže vykonávať len v ďalšom pracovnom pomere (§ 69 a § 70 ods. 1) alebo na základe dohôd o prácach vykonávaných

mimo pracovného pomeru.

8. Prvostupňový správny orgán pri posudzovaní započítateľnosti príjmov za odpracované hodiny skúmal, či sa odmena za vykonanú činnosť poskytla v priamej súvislosti so zamestnaním, resp. či odmena podlieha dani zo mzdy. Odmeny za činnosť mimo pracovného pomeru, vykonávanú na základe dohody o pracovnej činnosti (§ 232 ods. 2 Zákonníka práce) nie sú započítateľné pre účely dôchodkového zabezpečenia ani v prípadoch, kde sa z nich zrážala daň zo mzdy, ak tieto činnosti vykoná pracujúci popri hlavnom nemocensky poistenom zamestnaní. V týchto prípadoch takáto činnosť podľa § 94 vyhlášky č. 128/1975 Zb. nepodlieha dôchodkovému zabezpečeniu.

9. Podľa žalovaného činnosť vykonávanú v Poľnohospodárskom družstve Jasenov, ktorú sťažovateľ podľa jeho vyjadrenia vykonával na základe dohody o vykonaní práce (§ 232 ods. 3 Zákonníka práce) nemožno započítať do započítateľných príjmov pre účely dôchodkového zabezpečenia, pretože táto činnosť nezakladala účasť na dôchodkovom zabezpečení.

10. K požiadavke na zvýšenie osobného vymeriavacieho základu za rok 1992 o sumu 5 948 Sk a zvýšenie osobného vymeriavacieho základu o náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného vzťahu u zamestnávateľa Stavmat, spoločnosť s. r. o. za obdobie od 01.08.1992 do 30.10.1992 v celkovej sume 16 320 Sk žalovaný uviedol nasledovné: Podľa § 257 prvej vety zákona č. 461/2003 Z.z. je v období pred 01.01.1993 osobným vymeriavacím základom úhrn hrubých zárobkov za príslušný kalendárny rok, ktoré podliehali dani zo mzdy bez odpočítania tejto dane. Podľa zákona č. 76/1952 Zb. o dani zo mzdy v znení neskorších predpisov podliehala dani zo mzdy aj náhrada mzdy plynúca z neplatného rozviazania pracovného pomeru, preto je možné ju v uvedenom období považovať za hrubý zárobok. Z rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. 12Co 67/94 - 65 zo dňa 23.03.1995 vyplýva, že účastníkovi konania bola prisúdená náhrada mzdy v sume 15 000 Sk plynúca z neplatného rozviazania pracovného pomeru. Pretože spoločnosť STAVMAT, spol. s ručeným obmedzením Kochanovce zanikla a pobočka, Sociálnej poisťovne mala povinnosť viesť evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia za malé závody až od 01.01.1996, nie je možné zabezpečiť opravný evidenčný list dôchodkového zabezpečenia. V zmysle citovaného § 257 je možné náhradu mzdy v sume 15 000 Sk považovať za hrubý zárobok v roku 1992.

11. Podľa žalovaného na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. 12Co 67/94 - 65 zo dňa 23.03.1995 boli vymeriavacie základy hodnotené nasledovne za mesiac máj 1992 5 000 Sk, jún 1992 5 000 Sk, júl 1992 5 000 Sk. za obdobie od 01.08. do 21.08.1992 3 388 Sk (5000 : 31 x 21 dní), za deň 30.09.1992 164 Sk (5000:30 x 1 deň), október 1992 4 900 Sk, november 1992 4 900 Sk, december 1992 4 900 Sk spolu v hodnote 33 252 Sk.

12. Vo veci žiadosti zhodnotenia hrubých zárobkov v rokoch 1986 až 1990 žalovaný uviedol, že sťažovateľ dňa 04.02.2016 vyhlásil, že v JRD Jasenov začal pracovať v rámci brigádnickej činnosti od roku 1982 a podpísal dohodu o vykonaní práce za určitých podmienok.

13. Podľa žalovaného bol žalobca podľa ustanovenia § 196 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. poučený, že je povinný uviesť pravdivé údaje o skutočnostiach, ktoré sú predmetom konania. V prípade ak úmyselne uvedie nesprávnych alebo neúplný údaj za účelom získania neoprávnenej výhody dopustí sa priestupku podľa ustanovenia § 49 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/1990 Zb. o priestupkoch, za ktorý mu môže byť uložená pokuta do 99,00 EUR. Sťažovateľ v odvolaní vyhlásil, že nikdy netvrdil, že pracoval ako brigádnik na základe dohody o vykonaní práce, čo je v rozpore s jeho svedeckou výpoveďou zo 04.02.2016. V dávkovom spise sa nachádzajú aj svedecké výpovede členov JRD Jaseňová pani B. Š., nar. XX.XX.XXXX, F. O., nar. XX.XX.XXXX a B. P., nar. XX.XX.XXXX. ktorí však potvrdzujú iba skutočnosť, že žalobca vykonával nejakú pracovnú činnosť na JRD Jaseňová. Kontrolou zúčtovacích a výplatných pásov, ktoré predložila pani U. W. (zamestnanec obecného úradu), nar. XX.XX.XXXX bolo v evidencii zistené, že ani ostatní spolupracovníci, ktorých bolo možné identifikovať na výplatnej listine nemali založený evidenčný list dôchodkového zabezpečenia a v čase výkonu pracovnej činnosti na JRD Jaseňová boli v hlavnom pracovnom pomere u iných zamestnávateľoch.

14. Vychádzajúc zo svedeckej výpovede sťažovateľa zo 04.02.2016 a z doložených dokladov vyplýva, že jeho príjem v rokoch 1986 až 1990 nepodliehal nemocenskému poisteniu. Pri určení sumy predčasného starobného dôchodku boli započítané všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia a vymeriavacie základy dosiahnuté v rozhodujúcom období, a to na základe údajov uvedených v žiadosti o dôchodok, priložených dokladov a údajov nachádzajúcich sa v informačnom systéme Sociálnej poisťovne.

- V podanej správnej žalobe podľa ust. § 199 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) sťažovateľ najmä uviedol, že neboli zohľadnené jeho príjmy dosiahnuté z pracovnej činnosti vykonávanej na základe dohody o pracovnej činnosti v Poľnohospodárskom družstve Jasenov v rokoch 1986-1990;
- žalovaný zohľadnil sťažovateľovi náhradu mzdy v sume 15 000 Sk ako hrubý zárobok v roku 1992, ale zároveň za toto obdobie vylúčil skutočne dosiahnutý príjem u podnikateľa Q. Č. ktorý bol aj zdokladovaný mesačne po 4 900 Sk;
- sťažovateľ údajne za mesiac september odpracoval len 1 deň avšak nie je jasné z akého dôvodu, a z akých zdrojov žalovaný čerpal túto informáciu;
- z hrubého zárobku dosiahnutého v Poľnohospodárskom družstve Jasenov bola preukázateľne zrážaná daň zo mzdy.

15. Krajský súd v konaní podľa § 199 S.s.p. dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby z týchto dôvodov:

- prvostupňový správny orgán vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. 12Co/67/1994-65 zo dňa 23.03.1995, ktorým bola sťažovateľovi prisúdená náhrada mzdy v sume 15.000 korún plynúca z neplatného rozviazania pracovného pomeru a vymeriavacie základy boli hodnotené za mesiac máj 1992 5.000 SK za jún 1992 5.000 SK, za júl 1992 5.000 SK, za obdobie od 01.08. do 21.08.1992 3.388 SK za deň 30.09.1992 164 SK, za október 1992 4.900 SK, za november 1992 4.900 SK, za december 1992 4.900 SK, spolu v hodnote 33.252 SK,
- priznaná náhrada mzdy sa považuje za hrubú mzdu;
- sťažovateľ nebol zúčastnený z činnosti, ktorú vykonával v Poľnohospodárskom družstve Jasenov na základe dohody o pracovnej činnosti na dôchodkovom zabezpečení, nakoľko v súlade s ustanovením § 94 vyhlášky č. 128/1975 táto činnosť nepodliehala dôchodkovému zabezpečeniu;
- sťažovateľ pracoval v Poľnohospodárskom družstve Jasenov na základe dohody o pracovnej činnosti, pretože bol odmeňovaný hodinovou mzdou;
- odmeny za činnosť, ktoré boli vykonané mimo pracovného pomeru, teda vykonávané na základe dohody o pracovnej činnosti nie sú započítateľné pre účely dôchodkového zabezpečenia ani v prípadoch, keď sa z nich zrážala daň zo mzdy, ak tieto činnosti sťažovateľ vykonával ako prácu popri hlavnom nemocensky poistenom zamestnaní;
- sťažovateľ bol v rokoch 1972-1992 zamestnancom Mäsového priemyslu Humenné s tým, že v rámci pracovného voľna pracoval takisto v Poľnohospodárskom družstve Jasenov od roku 1982, a to popri hlavnom zamestnaní v čase pracovného voľna, a to v závislosti od pracovných činností v hlavnom zamestnaní a podľa potrieb družstva;
- príjem z takejto vedľajšej činnosti, ktorý sám osebe nepodliehal nemocenskému poisteniu sa započítaval v dôchodkom zabezpečení len za predpokladu, ak vyplýval z činnosti, ktorá priamo a účelovo súvisela so základným (hlavným) nemocensky poisteným zamestnaním. Za takúto činnosť sa pre účely priemerného mesačného zárobku považovala činnosť, ktorú možno označiť za priame pokračovanie, prípadne doplnok hlavnej činnosti, t. j. spravidla činnosť, ktorá patrí do funkčnej náplne hlavného zamestnania a ktorú môže teda organizácia, u ktorej občan pracuje na podklade pracovného pomeru oprávnené požadovať od tohto pracujúceho. V posudzovanom prípade sa však o takúto prácu nejednalo.

16. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., v ktorej najmä uviedol, že krajský súd v bode 48 napadnutého rozsudku uvádza, že žalovaný vychádzal pri posudzovaní zo správneho znenia vyhlášky a dospel k

zákonnému správneému záveru, že sťažovateľ nebol zúčastnený z inej činnosti, ktorú vykonával v PD Jasenov na základe dohody o pracovnej činnosti na dôchodkovom zabezpečení. V súlade s ustanovením § 94 vyhlášky č. 128/1975 Zb. táto činnosť podľa krajského súdu nepodliehala dôchodkovému zabezpečeniu. S týmto záverom sťažovateľ nesúhlasil pričom namietal absenciu citácie novelizovaného znenia § 94 ods. 1 vyhlášky 128/1975 Zb. („Za hrubý zárobok pracovníka, ktorý je činný na základe dohody o pracovnej činnosti vykonávanej mimo pracovného pomeru (ďalej len "pracovník na dohodu"), sa považuje odmena za dohodnuté práce podrobená dani zo mzdy"). V tejto súvislosti tvrdil, že odmena, ktorú mu družstvo vyplácalo bola zdanená, čo je zrejmé z predložených mzdových dokladov.

17. Sťažovateľ nesúhlasil s aplikáciou Vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 165/1979 Zb. o nemocenskom poistení na dávku dôchodkového zabezpečenia, nakoľko nežiada o vyplatenie nemocenskej dávky ale starobného dôchodku.

18. Ďalej vytýkal žalovanému ako aj krajskému súdu neodôvodnenie a neuvedenie právneho predpisu, ktorý odkazuje, že nárok na hrubý príjem dosiahnutý v hlavnom pracovnom pomere súběžne s hrubým príjmom dosiahnutým na základe dohôd o pracovnej činnosti sa nemôže spočítat'. Mal za to, že príjem dosiahnutý na základe dohôd o pracovnej činnosti je započítateľný na účely hrubému príjmu (od 01.01.2004 vymeriavacieho základu) pre výpočet dôchodkovej dávky, čo zdôvodňuje najmä ustanoveniami § 3 písm. c), § 9 ods. 2 zákona č. 121/1975 Zb.; § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb.; § 151 písm. l), § 153 ods. 1 a § 154 ods. 2 vyhlášky č. 128/1975 Zb.; § 11 ods. 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb. a § 257 zákona č. 461/2003 Z.z.

19. Sťažovateľ vytýkal krajskému súdu nezrozumiteľnosť argumentácie, týkajúcej sa nezapočítania príjmu z vedľajšej činnosti, ktorý nepodliehal nemocenskému poisteniu, podľa neho nie je zrejmé akú prácu mal krajský súd na mysli, na základe akých právnych predpisov dospel žalovaný správny orgán, ako aj krajský súd, k tomuto názoru.

20. Svedkovia vypočúvaní žalovaným boli zamestnaní v Poľnohospodárskom družstve Jasenov v hlavnom pracovnom pomere. Pokiaľ nemali založené evidenčné listy členovia družstva, mala by sociálna poisťovňa urobiť nápravu, lebo v tom čase nemohol byť členom družstva, kto nemal hlavný pracovný pomer v družstve.

21. Žalovaný nesprávne aplikoval na prípad sťažovateľa ust. § 71 zákonníka práce (č. 165/1965 Zb.), nakoľko v danej veci je potrebné posudzovať vedľajší pracovný pomer podľa § 70 ods. 1 Zákonníka práce v zmysle ktorého, ak vykonáva pracovník za trvania pracovného pomeru, v ktorom je zamestnaný po určený týždenný pracovný čas (§ 83), výnimočne práce ešte aj pre inú organizáciu v pracovnom pomere, ide v tejto organizácii o vedľajší pracovný pomer.

22. Sťažovateľovi nebolo zrejmé, prečo mu bolo za obdobie ôsmich mesiacov t.j. od 1. mája 1992 do 31. decembra 1992 do vymeriavacieho základu započítaných len 33 252 Sk, keď pri zdokladovanom priemernom mesačnom zárobku 4 900 Sk by to malo byť 39 200 Sk. Žiadal zvýšiť vymeriavací základ o nevyplatenú mzdu z dôvodu neplatne skončeného pracovného pomeru v spoločnosti Stavmat, s.r.o. za obdobie od 01.08.1992 do 30.10.1992 v celkovej sume 16320 Sk t.j. mesačne čistá mzda 5000 Sk zvýšená o daň zo mzdy. Žalovaná v tejto súvislosti nezdôvodnila hodnotenie obdobia v auguste (len 21 dní) a v septembri 1992 (1 deň). V skutočnosti mal byť sťažovateľov hrubý zárobok za obdobie od 01. mája 1992 do 31.12.1992 vo výške 49 800 Sk, a to máj až október po 5 000 Sk spolu 40 000 Sk (máj - júl odpracované, august - október náhrada mzdy) a november a december po 4 900 Sk spolu 9 800 Sk.

23. Záverom navrhol, aby kasačný súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

24. Žalovaná v stanovisku zo dňa 13.07.2018 uviedla, že dôvody, ktoré sťažovateľ uvádza v kasačnej sťažnosti nepovažuje za opodstatnené a poukázala na svoje stanovisko zo dňa 21.11.2017. Záverom navrhla, aby kasačný súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

25. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 134 ods. 2 písm. d/ S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zmeniť tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia (§ 462 ods. 2 S.s.p.).

26. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. júna 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

27. Kasačný súd považoval za dôvodný sťažnostný bod, týkajúci sa započítania mzdy priznanej súdom z neplatne skončeného pracovného pomeru so spoločnosťou STAVMAT. Z preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že suma predčasného starobného dôchodku bola sťažovateľovi zvýšená po zistení vymeriavacieho základu za obdobie od 1. mája 1992 do 30. apríla 1995. Žalovaný poukázal na úradnú zápisnicu Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné z 26. augusta 2013, doklady o hrubom zárobku a rozsudok Krajského súdu Košice č. k. 12Co/67/94 - 65 z 23. marca 1995 o neplatnom skončení pracovného pomeru s p. G. F. Č. STAVMAT Kochanovce, u ktorého podľa rozsudku súdu trvalo zamestnanie od 1. mája 1992 do 31. októbra 1992. Od 1. novembra 1992 do 30. apríla 1995 bol sťažovateľ zamestnaný u p. Q. Č. Humenné.

28. Za obdobie od 1. mája 1992 do 31. decembra 1992 do vymeriavacieho základu bolo započítaných 33 252 Sk, za obdobie od 1. januára 1993 do 31. decembra 1993 58 800 Sk, za obdobie od 1. januára 1994 do 31. decembra 1994 52 196 Sk a za obdobie od 1. januára 1995 do 30. apríla 1995 19 600 Sk.

29. Z rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 12Co/67/1994-65 zo dňa 23. marca 1995 vyplýva, že sťažovateľovi bola prisúdená náhrada mzdy v sume 15.000 korún plynúca z neplatného rozviazania pracovného pomeru dňom 21.08.1992. Sťažovateľ sa v uvedenom konaní domáhal náhrady mzdy za z neplatného ukončenia pracovného pomeru za obdobie od 01. augusta 1992 do 30. októbra 1992 v sume 15 000 korún (nakolko za odpracované dni v mesiaci august mu nebola vyplatená mzda). Z preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že žalovaný v súlade § 257 zák. č. 461/2003 Z.z. konštatoval, že náhradu mzdy v sume 15 000 korún je možné považovať za hrubý zárobok v roku 1992.

30. Žalovaný konštatoval, že za dobu od 1. mája 1992 do 21. augusta 1992, kedy bol so sťažovateľom neplatne skončený pracovný pomer, tento predložil potvrdenie o zárobku vydané zamestnávateľom STAVMAT spol. s r. o. Kochanovce, na ktorom bol uvedený priemerný mesačný čistý zárobok v sume 5 000 Sk, potvrdenie uvoľňujúcej organizácie na dobu trvania pracovného pomeru od 30. septembra 1992 do 30. apríla 1995, na ktorom bol uvedený priemerný čistý mesačný zárobok 4 900 Sk mesačne.

31. Následne uviedol, že na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 12Co/67/1994-65 zo dňa 23. marca 1995 boli vymeriavacie základy hodnotené nasledovne- za mesiac máj 1992 5.000 SK za jún 1992 5.000 SK, za júl 1992 5.000 SK, za obdobie od 1. augusta do 21. augusta 1992 3.388 SK za deň 30. september 1992 164 SK, za október 1992 4.900 SK, za november 1992 4.900 SK, za december 1992 4.900 SK, spolu v hodnote 33.252 SK. Pokiaľ teda žalovaný konštatoval, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 12Co/67/1994-65 zo dňa 23. marca 1995 prisúdenú náhradu mzdy v sume 15.000 Sk je možné považovať za hrubý zárobok v roku 1992, z preskúmaného rozhodnutia, ako ani z osobného listu dôchodkového poistenia z 10. marca 2017 nevyplýva, či a ako sa táto suma prejavila v navýšení vymeriavacieho základu za obdobie roka 1992. Rovnako nie je zrejmé, prečo žalovaný zhodnotil sťažovateľove zárobky (zrejme priznanú náhradu mzdy) v auguste 1992 iba od 1. do 21. dňa a v septembri 1992 iba za 30. deň.

32. Vo vzťahu k započítaniu príjmov dosiahnutých sťažovateľom v Poľnohospodárskom družstve Jasenov v rokoch 1986 až 1990 žalovaný dospel k záveru o tom, že odmeny za činnosť mimo pracovného pomeru, vykonávanú na základe dohody o pracovnej činnosti nie sú započítateľné pre účely dôchodkového zabezpečenia ani v prípadoch, kde sa z nich zrážala daň zo mzdy, ak tieto činnosti vykoná pracujúci popri hlavnom nemocensky poistenom zamestnaní.

33. Žalovaný (ako aj prvostupňový správny orgán) je povinný svoje rozhodnutie náležite odôvodniť v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Rozhodnutie je nepreskúmateľné aj vtedy, ak dôvody možno vyvodíť z obsahu administratívneho spisu. Skutočnosť, že rozhodnutie je zrozumiteľné pre orgán, ktorý ho vydal nestačí, lebo rozhodnutie musí byť zrozumiteľné najmä pre účastníkov konania.

34. Správny poriadok v ustanoveniach § 46 a § 47 vymedzuje obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia. Dôležitou súčasťou rozhodnutia je odôvodnenie, ktoré nadväzuje na výrokovú časť rozhodnutia. Správny poriadok zakotvuje povinnosť uviesť v odôvodnení rozhodnutia všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu. Správny orgán musí v odôvodnení opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy z ktorých vychádzal a ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom.

35. Na základe vyhodnotenia dôkazov správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti považuje za nepochybne zistené a aký je právny význam týchto skutočností. V odôvodnení rozhodnutia uvedie aj záver o tom, z akého dôvodu aplikoval na predmet konania predpisy citované vo výroku. Rovnako je potrebné svoje závery odôvodniť a najmä uviesť, výkladom ktorej právnej normy dospel k svojim záverom. Prípadný odkaz na zákon o sociálnom zabezpečení pritom nie je dostatočne konkrétnym odkazom na právnu normu aplikovanú na predmet konania.

36. Závery, ktoré žalovaný vyvodil vo vzťahu k zárobkom získaným v Poľnohospodárskom družstve Jasenov nedávajú jasnú odpoveď na legitímnu otázku sťažovateľa, prečo nebolo možné hodnotiť tieto zárobky, nakoľko z nich nevyplýva na základe ktorých zákonných ustanovení k týmto záverom dospel.

37. Ďalej kasačný súd zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia najvyššieho súdu 29 1Sžpu/1/2009 sp. zn. 6Sžo/84/2007, sp. zn. 6Sžo/98/2008, sp. zn. 1Sžo/33/2008, sp. zn. 2Sžo/5/2009, či sp. zn. 8Sžo/547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmavať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Krajskému súdu neprislúcha spôsobom presahujúcim akceptovateľnú mieru dopĺňať argumenty žalovaného, pretože takáto aktivita presahuje rámec preskúmačej právomoci súdu. Argumentácia žalovaného, zachytená v rozhodnutí musí obstáť pri prieskume zákonosti rozhodnutia bez potreby jej doplnenia prostredníctvom ďalších vyjadrení, resp. rozsudku správneho súdu.

38. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. V ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného vysporiadať sa s vyššie uvedenými závermi kasačného súdu.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

39. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods.

1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.